

**energiavirasto
energimyndigheten**

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 24.07.2020

Dokumentet är daterat: 24.07.2020

The document is dated: 24.07.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Buket Yüksel

Pvm / Datum / Date: 24.07.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 24.07.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Siirtoverkonhaltijan Gasgrid Finland Oy:n ehdottamien tasehallinnan ehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Gasgrid Finland Oy

Vireilletulo

2.6.2020

Selostus asiasta

Gasgrid Finland Oy (myöhemmin myös Gasgrid) lähestyi Energiavirastoa, sillä se oli havainnut muutostarpeita Energiaviraston 3.7.2019 antamallaan päätöksellä (854/531/2019) vahvistamiin tasehallinnan ehtoihin.

Gasgrid toimitti Energiavirastolle 2.6.2020 päivätyn vahvistuspyynnön muutetuista järjestelmävastaavan tasehallinnan ehdoista. Gasgrid toimitti myös englanninkielisen käännöksen ehdoista, jotta myös muilla kuin suomalaisilla toimijoilla olisi mahdollisuus lausua.

Gasgridin esittämät muutokset tasehallinnan ehtoihin

Gasgridin havaitsemat muutostarpeet koskivat erityisesti tasepoikkeamamaksun määräytymisperusteita. Gasgrid ehdotti lisäksi, että neutraaliuden periaatteet tulisi lisätä tasehallintaehtoihin, sillä ne puuttuivat vahvistetuista ehdoista kokonaan.

Ennen vahvistuspyynnön toimittamista Gasgrid esitteli ehdotuksen tasehallintamallin muuttamisesta Energiavirastolle 25.3.2020 pidetyssä palaverissa ja toimitti selvityksen, jonka mukaan enimmäismukautusaskel 3 % on liian matala kannustaakseen markkinatoimijoita tasapainottamaan portfolionsa itse. Gasgridin mukaan vahvistettuja ehtoja oli muutettava mahdollisimman pian, sillä oli selkeästi havaittavissa, että käyttöön otettu tasehallintamalli ei ollut tarpeeksi kannustava eikä se toiminut odotetusti.

Vahvistettavaksi toimitetuissa tasehallinnan ehdoissa Gasgrid on esittänyt siirtymistä käytössä olevien kahden mukautusaskeleen sijasta yhteen mukautusaskeleeseen ja sen asettamista 10 %:iin. Nykyisissä ehdoissa mukautusaskelia on kaksi ja ne ovat lisäksi määritelty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa (0,5 % ja 3 %). Gasgridin ehdotuksen mukaan tasehallinnan ehtoja muokattaisiin kokonaisuudessaan selkeämmiksi sekä lisättäisiin ehtoihin neutraaliuden periaatteet sekä neutralointimaksut tasehallinnan verkkosäännön 29 ja 30 artiklojen nojalla. Luottokelpoisuusvaatimukseen lisättäisiin, että vakuuden arvon on katettava myös kunakin hetkenä avoimena olevat tasehallinnan neutralointimaksut ja tasevastaavalta laskuttamatta olevat neutralointimaksut sisältäen 10 % varmuusmarginaalin.

Vahvistuspyynnössä Gasgrid esitetty myös perustelut sille, miksi vahvistettavaksi esitetyissä ehdoissa on sovellettu yhtä tasekaasun mukautusaskelta kahden sijaan.

24.7.2020

Gasgrid on todennut, että Euroopan komission asetus kaasunsiirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta (312/2014) määrittää Euroopan jäsenvaltioiden kaasumarkkinoille tasehallintaa koskevat pääperiaatteet, mutta yksityiskohtaiset soveltamismallit ovat jäsenvaltioiden itsensä asetettavissa. Toimivan tasehallintamallin lähtökohtana on tasekaasun hintojen kautta syntyvä ohjautuvuus, jolla varmistetaan kunkin tasevastaavan markkinaosapuolen hankkivan ottojaan vastaavan määrän syöttöjä järjestelmään. Toisaalta tasehallintamallin selkeys ja yksinkertaisuus ovat piirteitä, jotka luovat markkinalle paremman kuvan tasehallinnan vaikutuksista, mikä osaltaan parantaa mallin kautta syntyvää ohjautuvuutta.

Gasgrid on pyytänyt markkinaosapuolilta lausuntoja siirtohinnastoa koskien vuonna 2019, ja samassa yhteydessä osapuolet lausuivat laajasti tasehallintamallin mukaista hinnoittelumallia koskien. Yleinen kommentti oli, että esitetty hinnoittelumalli koettiin monimutkaisena ja vaikeaselkoisena.

Gasgridin mukaan, viiden kuukauden avoimen markkinan operointikokemuksen perusteella siirtoverkonhaltija ei myöskään näe tarpeellisena ylläpitää kahden mukautusaskelen mallia, joka turhaan luo monimutkaisuutta markkinalle tuomatta kuitenkaan merkittävää hyötyä järjestelmän tasehallintaan. Yllä olevien perusteella siirtoverkonhaltija on päätenyt ehdottamaan Suomen kaasumarkkinalla sovellettaisiin tasehallinnan ehtoihin vain yhtä mukautusaskelta.

Julkinen kuuleminen Gasgrid Finland Oy:n ehdotuksesta muuttaa tasehallinnan ehtoja

Energiavirasto järjesti julkisen kuulemisen Gasgridin ehdotuksesta muuttaa tasehallinnan ehtoja 2.6.-23.6.2020.

Energiavirastolle toimitettiin yhteensä kolme lausuntoa. Gasum Oy, Helen Oy ja Scener Oy lausuivat määräpäivään mennessä.

Gasum Oy (myöhemmin myös Gasum) lausui mukautetun neutraalin kaasunhinnan määrittämisestä ja neutralointimaksuista. Gasum nosti lausunnossaan esille, että ehdoissa esitetty yhden 10 % mukautusaskelen malli nostaa taseriskin hintaa. Tämä tulee näkymään energian hinnassa niillä loppukäyttäjillä, joilla on joustava toimitus. Näitä ovat tyypillisesti jakeluasiakkaat sekä pienet siirtoverkon loppukäyttäjät. Taseriskin hintaan vaikuttaa erityisesti se, että tasevastaava shipper ei näe päivän sisällä vähittäismyyntisalkkujen toteutunutta kulutusta eikä pysty täysin hallitsemaan tasepoikkeamaa. Gasumin mukaan yhden portaan mallissa on myös vaarana, että tasepoikkeamamaksuista kertyy siirtoverkonhaltijalle ylijäämää. Gasumin mukaan markkinan toimivuuden kannalta olisi parempi säilyttää kahden mukautusaskelen malli, jossa vihreässä tilassa sovellettava ensimmäinen askel on 0,5 % ja toinen askel tarvittaessa 3-10 %.

Tasehallinnan neutralointimaksuista, Gasum on todennut, että siirtoverkonhaltijalla ei ole kannusteita kulujen karsimiseen, eikä selkeää rajausta eikä perusteluja, mitkä kulut ovat kohtuullista kohdistaa neutralointimaksuihin. Tämän lisäksi neutralointimaksujen sosialisointi tasevastaavien kesken koetaan epäoikeudenmukaisena.

24.7.2020

Gasum Oy ehdottaa, että alla olevat kulut katsotaan aiheelliseksi huomioida neutralointimaksussa:

Tasehallinnan neutralointimaksussa huomioidaan maksukomponentteina seuraavat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tuotot ja kulut ko.:

- maksetut ja hyvitetty tasepoikkeamamaksut
- toteutettuihin tasehallintatoimenpiteisiin liittyvät kulut ja tuotot,
- voimassa olleisiin tasehallintapalvelusopimuksiin liittyvät kustannukset.

Helen Oy (myöhemmin myös Helen) on kommentoinut tasepoikkeamamaksun määräytymisperusteita ja esitetyn mukautusaskelen suuruutta, tasehallinnan neutralointimaksuja ja yksittäisiä tekstikohtia Gasgridin esittämistä tasehallinnan ehtoissa. Yksittäiset muokkausehdotukset koskivat tasehallinta ehtojen kohtaa 2 ja kohtaa 5.1.1.

Helenin mukaan on selvää, että alkuvuonna 2020 käytössä olleet mukautusaskeleet (0,5 % ja 3,0 %) tasepoikkeamamaksuna käytettävän mukautetun neutraalin kaasu-hinnan määrittämisessä eivät useimmille tasevastaaville/markkinatoimijoille ole olleet riittävä taloudellinen motiivi omasta taseesta huolehtimiseen parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä on johtanut suurempiin siirtojärjestelmän tasepoikkeamiin (epätasapainoon) ehkä useammin kuin oli etukäteen arveltu. Gasgridin esittämä uusi mukautusaskel 10 % on kuitenkin jopa 20-kertainen verrattuna nykytilanteeseen, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole käynyt kaasupörssissä kauppaa tai tehnyt päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksia kaasutoimituspäivän aikana (siirtoverkosto on tasapainossa eli status on vihreä). Näin suurta mukautusaskeleen kertakorotusta erityisesti "siirtoverkon tasapainotilanteessa" Helen pitää liian suurena muutoksena.

Helenin mukaan tasehallinnan kuukausittaisten neutralointimaksujen mallissa lisälaskutus tai sen palautus ei kohdistu pelkästään tasepoikkeamaa aiheuttaneisiin tasevastaaviin vaan tasaisesti kaikkiin tasevastaaviin ottojen määrän suhteessa. Tasehallinnan neutralointimaksuihin liittyvien maksujen laskutus/palautus on esitetty tapahtuvaksi kvartaaleittain (jatkossa tarkastelujakso).

Esitetyn tasehallinnan kuukausittaisten neutralointimaksujen mallin osalta Helen esittää, että järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ei myönnetä takautuvaa neutralointimaksujen lisälaskutusoikeutta kollektiivisesti kaikilta tasevastaavilta, mutta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on velvollinen palauttamaan tarkastelujakson aikana (kvartaaleittain/puolivuositain) nettona liikaa perimänsä tasehallinnan neutralointimaksut tasevastaaville esityksen mukaisesti ottojen määrän suhteessa.

Helen on todennut, että tasevastuulle kuuluvan taseryhmän tehokkaan toiminnan näkökulmasta, esitettyihin tasehallinnan neutralointimaksuihin liittyvä edestakainen rahaliikenne TSO:n ja tasevastaavan välillä (laskutus/palautus) on joka tapauksessa haasteellista. Kaikki jälkikäteen tehtävät, taseryhmän tasehallintaan liittyvät lisälaskutukset/maksupalautukset aiheuttavat taseryhmän sisäisen, uuden taselaskennan/kustannusallokoinnin myötä merkittävää lisätyötä. Tästä syystä mahdollinen liikaa perityn tasehallinnan neutralointimaksun (netto)palautusmalli

24.7.2020

tulee olla mahdollisimman yksinkertainen (ottojen määrän suhteessa) ja tarkastelujakso riittävän pitkä (kvartaali tai puolivuosi). Pitkä tarkastelujakso mahdollistaa myös järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarkentaa/tehostaa omia tasehallintatoimenpiteitään, mikäli edellä esitetyssä neutralointimaksuomallissa siirtoverkonhaltijalle olisi kertymässä tasehallintakustannuksia ilman lisälaskutus oikeutta.

Scener Oy (myöhemmin myös Scener) lausui myös mukautusaskeleen suuruudesta, neutralointimaksujen laskutusvälistä sekä luottokelpoisuusvaatimuksista. Scenerin mukaan 20-kertainen korotus on liian suuri ja hyvä jos mukautusaskeleen suuruus olisi yhdenmukainen Virossa ja Latviassa käytettyjen mukautusaskelien kanssa. Tämä yksinkertaistaisi myös myöhempää siirtymistä yhteiseen tasealueeseen. Scener Oy ehdottaa, että Suomessa otetaan käyttöön samat mukautusaskelleet kuin Virossa ja Latviassa, joka on 5 %. Erot mukautusaskeleen suuruudessa voisivat johtaa siihen, että markkinatoimijat ohjaavat portfolioidensa ylijäämää/alijäämää siihen maahan, jossa on pienempi tasepoikkeamamaksu. Lisäksi tämä voisi johtaa siihen, että Baltian siirtoverkonhaltijat korottavat myös mukautusaskeleen määrää, joka puolestaan voisi johtaa suurempaan markkinaosuuksien epätasapainoon.

Scener Oy ehdottaa, että voisi asettaa maksettavan vähimmäismäärän esim. 0,5 euroa/MWh, jotta voidaan välttyä siltä, että 5 % ei olisi tarpeeksi kannustava.

Scener Oy on todennut, että Scener Oy on esittänyt, että siirtoverkonhaltija voisi laskuttaa kuukauden välein, nyt ehdotetun kolme kuukauden laskutusvälin sijaan. Scenerin mukaan Virossa ja Latviassa käytetään myös tiheämpää laskutusväliä, joten siltäkin kannalta se olisi yhdenmukaisempaa, mikäli myös Suomen siirtoverkonhaltija laskuttaisi kuukauden välein.

Scener Oy on todennut, että vakuuden voisi hoitaa esim. TSO:n pankkitilin kautta, sillä nykyinen vakuusjärjestelmä on joustamaton eikä TSO:n käyttämä järjestelmä pysty tarpeeksi nopeasti reagoimaan siihen, jos vakuutta voi alentaa tai nostaa tilanteen mukaan.

Energiaviraston lausuntopyynnöt järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle

Energiavirasto lähetti 24.6.2020 Gasgridille kuulemisesta saadut lausunnot sekä järjesti kokouksen 29.6.2020 Gasgridin kanssa lausuntojen läpikäymistä varten. Kokouksen jälkeen Gasgrid lähetti sähköpostilla kommentit lausuntoihin ja päivitetyn raportin tasehallintaehdojen muuttamisesta. Gasgrid on lisäksi lähettänyt 15.7.2020 päivitettyt tasehallinnan ehdot, johon on otettu huomioon Helenin lausunnossa esiin tulleita ehdotuksia muokata tekstiä selkeämmäksi.

Lisäksi Energiavirasto on 20.7.2020 lähetetyllä sähköpostilla varannut Gasgridille mahdollisuuden antaa lausuntonsa Energiaviraston päätösluonnokseen. Gasgrid on 24.7.2020 päivätyllä lausunnollaan ilmoittanut, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija puoltaa päätösluonnoksessa esitettyjä tasehallinnan ehtoja ja tasehallinnan neutraaliuteen liittyviä periaatteita ja menettelyitä. Lausunto asiaa koskien on lopullinen. Lausunnon yhteydessä Gasgrid toimitti myös tasehallinnan ehdot vahvistettavaksi, johon oli tehty kolmeen kohtaan kirjoitusteknisiä muutoksia.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 3 momentin mukaan muut 1 momentissa tarkoitetut päätökset kuin kohdissa 1 ja 2 tarkoitetut ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräjän.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 12 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

- 1) maakaasumarkkinalaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;
- 2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;
- 3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 13 §:n mukaan Energiavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiaviraston omasta aloitteesta.

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

Maakaasumarkkinalain 13 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkonensa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Maakaasumarkkinalain 29 §:n mukaan järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (*järjestelmävastuu*) ja on

24.7.2020

velvollinen huolehtimaan niistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Maakaasumarkkinalain 31 §:n mukaan Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä vastuualueellaan (*maakaasujärjestelmän tasevastuu*). Maakaasujärjestelmän tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Maakaasujärjestelmän tasevastuun hoitamiseen tarvittavan maakaasun hankinta-ehdojen sekä tasekaasun kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä maakaasumarkkinoiden osapuolille, eikä niissä saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdossa on kuitenkin otettava huomioon maakaasujärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia maakaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (jäljempänä maakaasuverkkoasetus)

Maakaasuverkkoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluita voidaan tarvittaessa tarjota edellyttäen, että verkkokäyttäjät antavat asianmukaiset takeet tällaisten käyttäjien luottokelpoisuudesta. Kyseiset takeet eivät saa muodostaa aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle, ja niiden on oltava syrjimättömiä, avoimia ja oikeasuhteisia.

Maakaasuverkkoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijan on annettava riittävää, oikea-aikaista ja luotettavaa online -tietoa verkkokäyttäjien taseilanteesta, jotta verkkokäyttäjät voivat tehdä oikea-aikaisen korjauksen.

Annettujen tietojen on oltava samaa tasoa kuin siirtoverkonhaltijan käytettävissä olevat tiedot ja vastattava selvityskautta, jolta tasepoikkeamamaksut lasketaan.

Tämän kohdan mukaisten tietojen antamisesta ei saa periä maksua.

Maakaasuverkkoasetuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaan tasepoikkeamamaksujen on vastattava kustannuksia mahdollisimman pitkälti ja asianmukaisesti kannustettava verkonkäyttäjiä tasapainottamaan kaasun syöttämisen ja ottamisen. Niissä on vältettävä verkonkäyttäjien välistä ristiintukemista, eivätkä ne saa estää uusien yrittäjien tuloa markkinoille.

Toimivaltaisen viranomaisen tai siirtoverkonhaltijan on tarvittaessa julkistettava tasepoikkeamamaksujen laskentamenetelmät sekä lopulliset tariffit.

Komission asetus (EU) 312/2014 kaasun siirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta (jäljempänä tasehallinnan verkkosääntö)

Tasehallinnan verkkosäännön 19 artiklan 1 kohdan mukaan verkonkäyttäjän on (tapauksen mukaan) maksettava tai saatava päiväkohtaiset tasepoikkeamamaksut kunkin kaasutoimituspäivän päiväkohtaisesta tasepoikkeamamäärästään.

Tasehallinnan verkkosäännön 19 artiklan 2 kohdan mukaan päiväkohtaiset tasepoikkeamamaksut on ilmoitettava erikseen siirtoverkonhaltijan verkonkäyttäjille osoittamissa laskuissa.

Tasehallinnan verkkosäännön 19 artiklan 3 kohdan mukaan päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun on vastattava kustannuksia, ja siinä on otettava huomioon mahdolliset siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimiin liittyvät hinnat sekä 22 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu pieni mukautus.

Tasehallinnan verkkosäännön 20 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijan on hyväksyttävä tasehallinta-alueellaan käytettävä päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun laskentamenetelmä kansallisella sääntelyviranomaisella.

Tasehallinnan verkkosäännön 20 artiklan 2 kohdan mukaan päiväkohtaisen tasepoikkeaman laskentamenetelmä on hyväksytty, se on julkaistava asiaankuullualla verkkosivustolla. Sen mahdolliset päivitykset on julkaistava viipymättä.

Tasehallinnan verkkosäännön 20 artiklan 3 kohdan mukaan päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun laskentamenetelmässä on vahvistettava:

- a) 21 artiklan mukaan päiväkohtaisten tasepoikkeamamäärän laskenta
- b) 22 artiklan mukainen sovellettavan hinnan johtaminen: ja
- c) muut tarvittavat parametrit.

Tasehallinnan verkkosäännön 21 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijan laskettava kultakin kaasutoimituspäivältä päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä verkonkäyttäjän jokaista tasehallintasalkkua varten seuraavan kaavan mukaisesti:

päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä = syötöt – otot

Tasehallinnan verkkosäännön 21 artiklan 3 kohdan mukaan, jos verkonkäyttäjän kaasutoimituspäiväksi tekemien syöttöjen summa vastaa sen kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi tekemien ottojen summaa, verkonkäyttäjän taseen katsotaan olevan kyseisen kaasutoimituspäivän osalta tasapainossa.

24.7.2020

Tasehallinnan verkkosäännön 21 artiklan 4 kohdan mukaan, jos verkonkäyttäjän kaasutoimituspäiväksi tekemien syöttöjen summa ei vastaa sen kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi tekemien ottojen summaa, verkonkäyttäjän taseen katsotaan olevan kyseisen kaasutoimituspäivän osalta epätasapainossa, jolloin on sovellettava 23 artiklan mukaisia päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja.

Tasehallinnan verkkosäännön 21 artiklan 5 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava verkonkäyttäjälle tämän alustavat ja lopulliset päiväkohtaiset tasepoikkeamamäärät 37 artiklan mukaisesti.

Tasehallinnan verkkosäännön 21 artiklan 6 kohdan mukaan päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun on perustuttava lopulliseen päiväkohtaiseen tasepoikkeamamäärään.

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 1 kohdan mukaan sovellettava hinta määritetään 23 artiklan mukaista päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun laskentaa varten seuraavasti:

- a) myynnin marginaalihinta, jos päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on positiivinen (eli verkonkäyttäjä on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän syöttöjä kuin ottoja); tai
- b) oston marginaalihinta, jos päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on negatiivinen (eli verkonkäyttäjä on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän ottoja kuin syöttöjä).

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 2 kohdan mukaan kunkin kaasutoimituspäivän myynnin marginaalihinta ja oston marginaalihinta lasketaan seuraavasti:

- a) myynnin marginaalihinta on seuraavista kahdesta hinnasta pienempi:
  - (i) kaikkien sellaisten kaasutoimituspäivää koskevien myyntien pienin hinta, jotka käydään omistuksen kohteena olevilla tuotteilla ja joihin siirtoverkonhaltija osallistuu; tai
  - (ii) kyseiselle kaasutoimituspäivälle laskettu kaasun painotettu keskihinta miinus pieni mukautus;
- b) oston marginaalihinta on seuraavista kahdesta hinnasta suurempi:
  - (i) kaikkien sellaisten kaasutoimituspäivää koskevien ostojen suurin hinta, jotka käydään omistuksen kohteena olevilla tuotteilla ja joihin siirtoverkonhaltija osallistuu; tai
  - (ii) kyseiselle kaasutoimituspäivälle laskettu kaasun painotettu keskihinta plus pieni mukautus.

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 3 kohdan mukaan myynnin marginaalihinnan, oston marginaalihinnan ja painotetun keskihinnan määrittämiseksi niihin liittyvät kaupat on käytävä siirtoverkonhaltijan ennalta yksilöimillä kauppapaikoilla, jotka kansallinen sääntelyviranomaisena on hyväksynyt. Painotettu keskihinta on sellaisten kaasutoimituspäivää koskevien kauppajen energiayksiköllä painotettu

24.7.2020

keskihinta, jotka käydään omistuksen kohteena olevilla tuotteilla virtuaalisella kauppapaikalla.

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 6 kohdan mukaan pienen mukautuksen on oltava seuraavien vaatimusten mukainen:

- a) sen on kannustettava verkonkäyttäjiä tasapainottamaan syöttönsä ja ottonsa;
- b) se on suunniteltava ja sitä on sovellettava syrjimättömällä tavalla, jottei
  - (i) estettäisi uusien toimijoiden pääsyä markkinoille;
  - (ii) estettäisi kilpailumarkkinoiden kehittymistä;
- c) se ei saa haitata rajat ylittävää kauppaa;
- d) se ei saa johtaa siihen, että päiväkohtaisista tasepoikkeamamaksuista koituu verkonkäyttäjille kohtuuton taloudellinen riski.

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 7 kohdan mukaan pienen mukautuksen arvo voi olla myynnin marginaalihinnan määrittämisessä eri kuin oston marginaalihinnan määrittämisessä. Pienen mukautuksen arvo saa olla enintään kymmenen prosenttia painotetusta keskihinnasta, paitsi jos asianomainen siirtoverkonhaltija voi perustella tämän prosenttirajan ylityksen kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja saa siltä hyväksynnän 20 artiklan mukaisesti.

Tasehallinnan verkkosäännön 23 artiklan 1 kohdan mukaan laskeakseen päiväkohtaiset tasepoikkeamamaksut kullekin verkonkäyttäjälle siirtoverkonhaltijan on kerrottava verkonkäyttäjän päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä 22 artiklan mukaisella sovellettavalla hinnalla.

Tasehallinnan verkkosäännön 23 artiklan 2 kohdan mukaan päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja on sovellettava seuraavasti:

- a) jos verkonkäyttäjän päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on kaasutoimituspäivän osalta positiivinen, verkonkäyttäjän katsotaan myyneen siirtoverkonhaltijalle kaasua päiväkohtaista tasepoikkeamamäärää vastaavan määrän, minkä vuoksi verkonkäyttäjällä on oikeus saada siirtoverkonhaltijalta hyvitys päiväkohtaisten tasepoikkeamamaksujen osalta; ja
- b) jos verkonkäyttäjän päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on negatiivinen, verkonkäyttäjän katsotaan ostaneen siirtoverkonhaltijalta kaasua päiväkohtaista tasepoikkeamamäärää vastaavan määrän, minkä vuoksi verkonkäyttäjällä on velvollinen maksamaan siirtoverkonhaltijalle päiväkohtaiset tasepoikkeamamaksut.

Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijalle ei saa koitua voittoa tai tappiota siitä, että se suorittaa tai vastaanottaa päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja, päivänsisäisiä maksuja, tasehallintatoimiin liittyviä maksuja ja muita maksuja, jotka liittyvät sen tasehallintatoimintoihin, joina on pidettävä kaikkia toimintoja, jotka siirtoverkonhaltija toteuttaa täyttääkseen tässä asetuksessa säädetyt velvollisuutensa.

24.7.2020

Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan 2 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijan on siirrettävä verkonkäyttäjille:

- a) kaikki kustannukset ja tulot, jotka aiheutuvat päiväkohtaisista tasepoikkeamaksuista ja päivänsisäisistä maksuista;
- b) kaikki kustannukset ja tulot, jotka aiheutuvat 9 artiklan mukaisesti toteutetuista tasehallintatoimista, jollei kansallinen sääntelyviranomainen katso, että nämä kustannukset ja tulot ovat sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaan aiheutuneet tehottomuudesta. Tämän näkemyksen on perustuttava arvioon, joka
  - (i) osoittaa, missä määrin siirtoverkonhaltija olisi kohtuullisesti voinut vähentää tasehallintatoimesta aiheutuvia kustannuksia sitä toteuttaessaan; ja
  - (ii) on tehtävä tiedoista, ajasta ja välineistä, jotka siirtoverkonhaltijalla oli käytettävissään sinä hetkenä, jona se päätti toteuttaa tasehallintatoimen;
- c) kaikki muut kustannukset ja tulot, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijan toteuttamiin tasehallintatoimintoihin, jollei kansallinen sääntelyviranomainen katso, että nämä kustannukset ja tulot ovat sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaan aiheutuneet tehottomuudesta.

Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan 4 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava asiaankuuluvat tiedot, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettuja, yhteenlaskettuja maksuja ja yhteenlaskettuja tasehallinnan neutralointimaksuja, vähintään yhtä usein kuin verkonkäyttäjille lähetetään näitä maksuja koskevat laskut, ja ainakin kerran kuukaudessa.

Tasehallinnan verkkosäännön 30 artiklan 1 kohdan mukaan tasehallinnan neutralointimaksu on maksettava asianomaisella verkonkäyttäjällä tai maksettava tälle.

Tasehallinnan verkkosäännön 30 artiklan 2 kohdan mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen on vahvistettava tai hyväksyttävä ja julkaistava tasehallinnan neutralointimaksujen laskentamenetelmä, mukaan luettuina näiden maksujen jakaminen verkonkäyttäjien kesken sekä luottoriskin hallintasäännöt

Tasehallinnan verkkosäännön 30 artiklan 3 kohdan mukaan tasehallinnan neutralointimaksun on oltava oikeassa suhteessa siihen, miten paljon verkonkäyttäjä käyttää kyseisiä syöttö- tai ottokohtia tai siirtoverkkoa.

Tasehallinnan verkkosäännön 31 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijalla on oikeus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ja asettaa verkonkäyttäjille asianmukaiset sopimusperusteiset vaatimukset, rahavakuudet mukaan luettuina, vähentääkseen 29 ja 30 artiklassa tarkoitettuihin, eräänntyviin maksuihin liittyvää maksukyvyttömyysriskiään.

Tasehallinnan verkkosäännön 31 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusperusteisissa vaatimuksissa on noudatettava avoimen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, niiden on oltava oikeasuhteisia tarkoitukseensa nähden, ja ne on määriteltävä 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa menetelmässä.

Perustelut

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisesta perustasta säädetään valvontalain 12 §:ssä. Valvontalain 12 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään maakaasumarkkina- ja sen nojalla annetuissa säännöksissä; maakaasuverkkoasetuksessa, sekä sen nojalla annetuissa; suuntaviivoja koskeissa komission asetuksissa ja päätöksissä, siltä osin kuin niitä sovelletaan Suomessa sekä maakaasumarkkinadirektiivin nojalla.

Vahvistuspäätöksen muuttaminen

Energiavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiaviraston omasta aloitteesta valvontalain 13 §:n nojalla.

Gasgrid lähetti 2.6.2020 Energiavirastolle vahvistuspyynnön muuttaa tasehallinnan ehtoja, jotka Energiavirasto on 3.7.2020 vahvistanut (diarinumero: 854/531/2019) noudatettavaksi 1.1.2020 alkaen toistaiseksi. Muutosehdotus koski vain siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ehtoja.

Yleisesti ehdotetuista muutoksista

Gasgrid, jolla on maakaasumarkkinalain 29 §:n mukainen järjestelmävastuu, on ehdottanut muutoksia sovellettavaan tasehallinnan malliin, jotta tasehallinta malli olisi sellainen, joka kannustaisi tasevastaavia toimimaan paremmin pitääkseen järjestelmän ja oman taseensa tasapainossa.

Gasgridin ehdotuksen mukaan muutokset koskisivat tasepoikkeamamaksun määrätymisperustetta ja lisättäisi neutraaliuden periaatteet. Lisäksi poistetaan mahdolliset päällekkäisyydet tasehallinnan ehdoista, jotka ovat lisätty myöhemmin Sääntökäsikirjaan (diarinumero 2868/534/2019).

Energiavirasto toteaa, että tasepoikkeamamäärän laskeminen ei ehdotuksen mukaan muutu ja se on yhä tasehallinnan verkkosäännön 21 artikla 1 kohdan mukainen, jossa siirtoverkonhaltija laskee kultakin kaasutoimituspäivältä päiväkohtaisen tasepoikkeamamäärän verkonkäyttäjän jokaista tasehallintasalkkua varten seuraavan kaavan mukaisesti: päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä = syötöt - otot. Energiaviraston näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset tasehallintamalliin ovat yksinkertaistaneet ja selkeyttäneet nykyisiä ehtoja.

Energiavirasto toteaa, että ehdotetut muutokset vastaavat maakaasumarkkinalain 31 §:n 2 momentin mukaisia vaatimuksia ehtojen tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä.

Mukautusaskeleen suuruus

Gasgrid on ehdottanut tasehallintaehtoja muutettavaksi siten, että sovelletaan ainoastaan yhtä mukautusaskelta (10 %) nykyisessä tasehallintamallissa käytetyn kahden sijaan (0,5 ja 3 %). Gasgridin ehdotuksen mukaan, jos tasevastaavan

24.7.2020

päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on positiivinen eli tasevastaava on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän syöttöjä kuin ottoja, kyseisenä kaasutoimituspäivänä sovellettava mukautettu neutraali kaasunhinta on neutraali kaasunhinta vähennettynä mukautusaskeleella kerrotulla neutraalilla kaasunhinnalla. Jos sen sijaan, tasevastaavan päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on negatiivinen eli tasevastaava on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän ottoja kuin syöttöjä, kyseisenä kaasutoimituspäivänä sovellettava mukautettu neutraali kaasunhinta on neutraali kaasunhinta lisätynä mukautusaskeleella kerrotulla neutraalilla kaasunhinnalla. Tasehallinnan ehdoissa sovellettava mukautusaskel on 10 %.

Gasgrid on toimittanut Energiavirastolle selvityksen siitä, että miksi jo vahvistetut tasehallinnan ehdot eivät toimi Suomen kilpailuilla maakaasumarkkinoilla. Energiavirastolle toimittamassaan selvityksessä Gasgrid on todennut, että tietyillä tasevastaavilla on päivittäin merkittäviä tasepoikkeamia systemaattisesti samaan suuntaan. Tämän tuloksena järjestelmän tasepoikkeama on ajan kuluessa jäänyt yhä enemmän pitkäksi. Imatran rajapisteestä on järjestelmän kaupallisen tasepoikkeaman seurauksena virrannut kompensoitavia määriä kaasua, mikä on auttanut järjestelmää siten, ettei järjestelmän fyysinen toimintakyky ole ollut uhattuna. Gasgrid on todennut, että tämä ei voi olla pitkäaikainen ratkaisu hoitaa fyysistä tasehallintaa, sillä tasepoikkeaman aiheuttavat vain tietyt verkonkäyttäjät. Imatralta vapaasti virranneeseen kaasumäärään liittyy Gasgridille aiheutuvia kustannuksia, jotka Gasgrid perii kaikilta verkonkäyttäjiltä tasehallintaan liittyvinä kuluina neutralointimaksun yhteydessä. Balticconnector on ollut ruuhkainen alueellisten hintaerojen ja leudon sään seurauksena.

Gasgridin selvityksen mukaan markkinatoimijat saavat tuotua Baltian kautta kaasua maahan GET Baltic -kaasupörssissä noteerattua Suomen markkinahintaa alhaisemmilla hinnoilla. Gasgrid on todennut, että tällaiselle toimijalle on edullista jättäytyä pitkäksi, jos TSO hyvittää toimijaa tasepoikkeamasta korkeammalla hinnalla kuin millä toimija on ostanut kaasua maahan. Lisäksi markkinatoimijalle voi olla edullista jättäytyä lyhyeksi tilanteessa, jossa joustavaa kaasua on helpointa hankkia TSO:lta tasepoikkeamamaksun hinnalla kuin ostaa lyhyellä aikavälillä markkinoilta, jos markkinapaikan tarjonta on ohutta eikä tarjoajalla ole varmuutta toteutuvasta hinnasta, etenkin kaasutoimituspäivän loppupuolella, jolloin poikkeamat voidaan hyvin ennustaa tarjolla olevasta mittausdatasta ja pörssin osto- ja myyntitarjousten välillä voi olla suuria eroja. GET Balticissa kaupat syntyvät osto- ja myyntitarjousten välillä hintajärjestyksessä, mutta täsmäytetyn kaupan hinta muodostuu sen tarjouksen perusteella, joka on vastaanotettu pörssin järjestelmään aikaisemmin. Koska tasepoikkeamamaksu perustuu kaikkien päivätuotteilla käytyjen kauppojen määrillä painotetusta keskiarvosta, jossa huomioidaan kaikki päivä- ja päivänsisäisillä tuotteilla solmitut kaupat mukaan lukien myös päivää ennen solmitut kaupat, se takaa markkinaosapuolelle varmemman hinnan, vaikka onkin 3 % heikompi kuin lopullinen toteutuneiden kauppojen painotettu keskihinta.

Gasgridin mukaan Suomessa sovellettu enimmäismukautusaskel (3 %) on liian matala kannustaakseen markkinatoimijaa tasapainottamaan tasehallintasalkkunsa itse. Tämä johtopäätös on muodostettavissa yksin riippumatta siitä, mikä on ollut keskimääräinen hintataso missäkin toimituspisteessä tai kauppapaikassa. Tasehallinnan verkkosäännön 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tasepoikkeamamaksujen tulisi riittävästi kannustaa verkonkäyttäjiä pysymään tasapainossa. Systemaattisesti samansuuntaisina toistuvat poikkeamat kertovat, ettei hintaohjaus ole ollut

24.7.2020

riittävää. Tasehallinnan verkkosäännöissä mainitaan yleisenä periaatteena myös se, että järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tulisi joutua suorittamaan tasehallintatoimenpiteitä mahdollisimman vähän (4 artiklan 1 kohta). Alkuvuonna 2020 järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on joutunut käymään aktiivisesti kauppaa kaasupörssissä tehostaakseen tasepoikkeamamaksujen hintasignaalia tasevastaaville. Mukautusaskeleen nostaminen tasehallinnan verkkosäännön sallimaan maksimumiin vähentäisi tätä tarvetta.

Gasgrid on perustellut ehdotusta mukautusaskeleen muuttamiseksi sillä, että nykyiset mukautusaskeleet, jotka määrittävät tasepoikkeamamaksun suuruutta, eivät kannusta tasevastaavia tekemään itse toimenpiteitä pysyäkseen mahdollisimman hyvin taseessa. Tämä johtaa siihen, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltijan on tehtävä aktiivisesti tasehallintatoimenpiteitä. Muutoksella pyritään järjestelmän kannalta tehokkaampaan tilanteeseen, jossa kaikki tasevastaavat pitävät huolta siitä, että pysyvät mahdollisimman hyvin taseessa eikä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarvitse tehdä usein tasehallintatoimenpiteitä, joka omalta osaltaan rasittaa markkinoiden toimivuutta.

Gasum Oy lausui, että uusissa ehdoissa esitetty yhden 10 % mukautusaskeleen malli nostaa taseriskin hintaa. Gasumin mukaan tämä tulee näkymään energian hinnassa niillä loppukäyttäjillä, joilla on joustava toimitus. Näitä ovat tyypillisesti jakeluasiakkaat sekä pienet siirtoverkon loppukäyttäjät. Taseriskin hintaan vaikuttaa erityisesti se, että tasevastaava shipper ei näe päivän sisällä vähittäismyyntisalkkujen toteutunutta kulutusta eikä pysty täysin hallitsemaan tasepoikkeamaa. Gasumin mukaan yhden portaan mallissa on myös vaarana, että tasepoikkeamamaksuista kertyy TSO:lle ylijäämää, joka sosialisoidaan neutralointimaksussa. Jos tasevastaavien poikkeamat kumoavat toisensa ja järjestelmän tila pysyy pääsääntöisesti vihreänä, niin TSO:lla ei ole tarvetta käydä kauppaa tasekaasusta markkinoilla. TSO saa kuitenkin huomattavan katteen tasevastaaville myydystä ja hyvitetystä kaasusta.

Gasgridin lausuntoihin Energiavirastolle antamien kommenttien mukaan Gasum Oy:n huoli siitä, millä tavalla yhden 10 % mukautusaskeleen malli vaikuttaa loppukäyttäjiin ei ole perusteltu, sillä markkinaosapuolet voivat muuttaa sopimuksiaan tämän sopimuspuolille paremmin soveltuviksi.

Energiavirasto katsoo, ettei yhden mukautusaskeleen malliin siirtyminen aiheuta sellaisia riskejä, joita markkinaosapuolet eivät voisi ratkaista muokkaamalla kahdenvälisiä sopimuksiaan yhden mukautusaskeleen malliin sopivaksi. Energiavirasto katsoo lisäksi, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei voi tehdä voittoa tasepoikkeamamaksuista sillä, tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijalle ei saa koitua voittoa tai tappiota siitä, että se suorittaa tai vastaanottaa päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja, päivänsisäisiä maksuja, tasehallintatoimiin liittyviä maksuja ja muita maksuja, jotka liittyvät sen tasehallintatoimintoihin, joina on pidettävä kaikkia toimintoja, jotka siirtoverkonhaltija toteuttaa täyttääkseen tässä asetuksessa säädetyt velvollisuutensa. Tasehallinnan ehtoihin sisällytetyillä neutraaliuden periaatteilla ja neutralointimaksuilla pyritään takaamaan se, ettei järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle koidu voittoa tai tappiota siitä, että se suorittaa tai vastaanottaa tasepoikkeamamaksuja. Näin ollen, Energiavirasto ei katso järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan saavan voittoa tasevastaaville myydystä ja hyvitetystä kaasusta.

24.7.2020

Helen Oy ja Scener Oy kiinnittivät myös huomiota mukautusaskeleen suuruuteen. Molemmat yhtiöt pitävät 10 % mukautusaskelta liian korkeana ja muutoksen liian isona, sillä mukautusaskeleen suuruus on 20-kertainen korotus nykyiseen verrattuna. Helen Oy on todennut lisäksi, että alkuvuonna 2020 käytössä olleet mukautusaskeleet (0,5 % ja 3,0%) tasepoikkeamamaksuna käytettävän mukautetun neutraalin kaasunhinnan määrittämisessä eivät useimmille tasevastaaville/markkinatoimijoille ole olleet riittävä taloudellinen motiivi omasta taseesta huolehtimiseen parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä on johtanut suurempiin siirtojärjestelmän tasepoikkeamiin (epätasapainoon) ehkä useammin kuin oli etukäteen arveltu. Helen ehdottaa, että tilanteessa, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole käynyt kaasupörssissä kauppaa tai tehnyt päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksia kaasutoimituspäivän aikana (siirtoverkoston status vihreä, tasepalvelun ehtojen liite 1) sovellettava mukautusaskel tasepoikkeamamaksun neutraalin kaasunhinnan määrittämisessä olisi maksimissaan 5 % ("pieni mukautus"). Sellaisessa tilanteessa, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käy kauppaa kaasupörssissä tai tekee päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla kaasupäivän aikana (siirtoverkoston status keltainen, tasepalvelun ehtojen liite 2) sovellettava mukautusaskel tasepoikkeamamaksun neutraalin kaasunhinnan määrittämisessä olisi Gasgrid Finlandin esittämä 10 % ("huomattava mukautus"). Helen on todennut, että muilta osin Helen tukee Gasgrid Finlandin esitystä tasepoikkeamamaksun määräytymisperusteita.

Scener Oy ehdottanut, että Suomessa otetaan käyttöön samat mukautusaskeleet kuin Virossa ja Latviassa, joka on 5 %. Erot mukautusaskeleen suuruudessa voisivat johtaa siihen, että markkinatoimijat ohjaavat portfolioidensa ylijäämää/alijäämää siihen maahan, jossa on pienempi tasepoikkeamamaksu. Lisäksi tämä voisi johtaa siihen, että Baltian siirtoverkonhaltijat korottavat myös mukautusaskeleen määrää, joka puolestaan voisi johtaa suurempaan markkinaosuuksien epätasapainoon. Yhdenmukaistettu malli voisi helpottaa yhteisen tasehallinta-alueen muodostamista ja suunnitteilla olevaa markkinaintegraatiota.

Energiavirasto toteaa, että mukautusaskeleen muuttaminen 0,5 % ja 3 %:sta 10 %:iin on prosentuaalisesti suuri. Kuitenkin, Energiavirasto katsoo, että mukautusaskeleen muuttaminen suuremmaksi (10 %) kannustaisi tasevastaavia pysymään paremmin taseessa kuin nykyinen tilanne, jossa markkinatoimijalle voi olla edullista jättäytyä pitkäksi tarkoituksellisesti. Edellä esitetyn ja Gasgridin toimittaman selviytyksen perusteella Energiavirasto katsoo, ettei nykyinen tasehallintamalli vastaa maakaasuverkkoasetuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaisia vaatimuksia, jonka mukaan tasepoikkeamamaksujen on vastattava kustannuksia mahdollisimman pitkälti ja asianmukaisesti kannustettava verkonkäyttäjiä tasapainottamaan kaasun syöttämisensä ja ottamisensa. Tasehallinnan verkkosäännön 19 artiklan 3 kohdassa todetaan, että päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun on vastattava kustannuksia, ja siinä on otettava huomioon mahdolliset siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimiin liittyvät hinnat sekä 22 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu pieni mukautus.

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 6 kohdan mukaan pienen mukautuksen on kannustettava verkonkäyttäjiä tasapainottamaan syöttönsä ja ottonsa, se on suunniteltava ja sitä on sovellettava syrjimättömällä tavalla, jottei estettäisi uusien toimijoiden pääsyä markkinoille ja estettäisi kilpailumarkkinoiden kehittymistä. Pieni mukautus ei saa haitata rajat ylittävää kauppaa ja se ei saa johtaa siihen, että tasepoikkeamamaksuista koituu verkonkäyttäjille kohtuuton todellinen riski.

24.7.2020

Tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 7 kohdan mukaan pienen mukautuksen arvo voi olla myynnin marginaalihinnan määrittämisessä eri kuin oston marginaalihinnan määrittämisessä. Pienen mukautuksen arvo saa olla enintään kymmenen prosenttia painotetusta keskihinnasta, paitsi jos asianomainen siirtoverkonhaltija voi perustella tämän prosenttirajan ylityksen kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja saa siltä hyväksynnän 20 artiklan mukaisesti.

Energiavirasto on arvioinut Gasgridin ehdotusta muuttaa pieni mukautusaskel 0,5 %:sta ja 3%:sta 10 %:iin kansallisen maakaasumarkkinalainsäädännön, maakaasuverkkosäätöasetuksen sekä tasehallinnan verkkosäännön näkökulmasta ja toteaa, että se vastaa lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia. Energiavirasto toteaa, että tasehallintamalli, jossa sovelletaan yhtä mukautusaskelta kahden sijaan, on yksinkertaisempi ja selvempi malli kuin nykyinen tasehallintamalli, jota markkinalla on sovellettu alkuvuodesta. Energiavirasto toteaa sen vastaavan myös tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 7 kohta.

Scener Oy ehdottaa, että voisi asettaa maksettavan vähimmäismäärän esim. 0,5 euroa/MWh, jotta voidaan välttyä siltä, että 5 % ei olisi tarpeeksi kannustava. Energiavirasto toteaa, että tasehallinnan verkkosäännön 22 artiklan 7 kohdan mukaan pienen mukautuksen arvo saa olla enintään kymmenen prosenttia painotetusta keskihinnasta. Näin ollen, euromääräistä raja-arvoa ei voida asettaa vaan arvo on määriteltävä prosenteissa.

Neutraaliuden periaatteet ja neutralointimaksut

Gasgrid on myös ehdottanut lisättäväksi tasehallinnan ehtoihin neutraaliuden periaatteet.

Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklassa on määritelty neutraaliuden periaatteet, jonka mukaan siirtoverkonhaltijalle ei saa koitua voittoa tai tappiota siitä, että se suorittaa tai vastaanottaa päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja, päivän sisäisiä maksuja, tasehallintatoimiin liittyviä maksuja ja muita maksuja, jotka liittyvät sen tasehallintatoimintoihin, joihin on pidettävä kaikkia toimintoja, jotka siirtoverkonhaltija toteuttaa täyttääkseen tässä asetuksessa säädetyt velvollisuutensa. Edellä mainittuihin velvollisuuksiin kuuluvat tasepoikkeamamaksujen ja toiminnallisten tasehallintatoimenpiteiden lisäksi järjestelmän taseselvityksen ja virtuaalisen kaupapaikan järjestäminen henkilöstö-, rahoitus- ja järjestelmäkustannuksineen.

Gasum Oy on lausunut, ettei TSO:lla ole kannusteita kulujen karsimiseen, eikä selkeää rajausta eikä perusteluja, mitkä kulut ovat kohtuullista kohdistaa neutralointimaksuihin. Tämän lisäksi neutralointimaksujen sosialisointi tasevastaavien kesken koetaan epäoikeudenmukaisena. Lisäksi Gasum Oy ehdottaa, että seuraavat kulut katsotaan aiheelliseksi huomioida neutralointimaksuissa:

- a) maksetut ja hyvitetty tasepoikkeamamaksut
- b) toteutettuihin tasehallintatoimenpiteisiin liittyvät kulut ja tuotot,
- c) voimassa olleisiin tasehallintapalvelusopimuksiin liittyvät kustannukset.

24.7.2020

Lisäksi Gasum Oy on lausunnossaan todennut, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee yhteenlasketut summat edellä esitetyistä tiedoista verkkosivullaan kerran kvartaalissa ja neutralointimaksu otetaan käyttöön myöhemmin, kun nähdään miten portaat toimivat.

Energiavirasto toteaa, että tasehallinnan verkkosäännön 3 artiklan 3 kohdan mukaan neutralointimaksu on maksu, jonka suuruus on niiden määrien erotus, jotka on maksettu tai maksettava siirtoverkonhaltijalle sen suorittamista tasehallintatoiminnoista ja jotka siirtoverkonhaltija on maksanut tai sen on maksettava näistä toiminnoistaan ja jotka on maksettava asianomaisille verkonkäyttäjille tai kannettava näiltä.

Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijalle ei saa koitua voittoa tai tappiota siitä, että se suorittaa tai vastaanottaa päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja, päivänsisäisiä maksuja, tasehallintatoimiin liittyviä maksuja ja muita maksuja, jotka liittyvät sen tasehallintatoimintoihin, joina on pidettävä kaikkia toimintoja, jotka siirtoverkonhaltija toteuttaa täyttääkseen tässä asetuksessa säädetyt velvollisuutensa. Edellä mainittuihin velvollisuuksiin kuuluvat tasepoikkeamamaksujen ja toiminnallisten tasehallintatoimenpiteiden lisäksi järjestelmän taseselvityksen ja virtuaalisen kauppapaikan järjestäminen henkilöstö-, rahoitus- ja järjestelmäkustannuksineen.

Näin ollen Energiavirasto katsoo, mikäli järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ei myönnettäisi takautuvaa neutralointimaksujen lisälaskutusoikeutta kollektiivisesti kaikilta tasevastaavilta, mutta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija olisi velvollinen palauttamaan tarkastelujakson aikana nettona liikaa perimänsä tasehallinnan neutralointimaksut tasevastaaville esityksen mukaisesti ottojen määrän suhteessa, ei artiklan 29 mukainen vaatimus voiton tai tappion tuottamattomuudesta toteutuisi.

Tasehallinnan verkkosäännön artiklan 29 2.b kohdan mukaan viraston on pystyttävä osoittamaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallinnan neutralointimaksujen tehottomuuden osalta missä määrin siirtoverkonhaltija olisi kohtuullisesti voinut vähentää tasehallintatoimesta aiheutuvia kustannuksia sitä toteuttaessaan ja tämä arvio on tehtävä tiedoista, ajasta ja välineistä, jotka siirtoverkonhaltijalla oli käytettävissään sinä hetkenä, jona se päätti toteuttaa tasehallintatoimen. Energiavirasto toteaa, ettei tällaista arviota voida tehdä nyt, vaan arvio edellyttää seurantatietoa useammalta vuodelta. Tasehallinnan kustannuksia käsitellään maakaasun siirtoverkonhaltijan hinnoittelun kohtuullisuuden arviointiin sovellettavissa valvontamenetelmissä kolmannella 1.1.2016 –31.12.2019 ja neljännellä 1.1.2020 –31.12.2023 valvontajaksoilla kontrolloimattomina kustannuksina. Seuraava luonteva tasehallinnan kustannusten tehottomuuden arviointihetki on näin ollen ennen neljännen valvontajakson päättymistä 31.12.2023.

Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan lähtökohta on, että kaikki toiminnasta aiheutuvat kustannukset ja tuotot peritään kyseisen toiminnan maksujen kautta. Sama periaate sisältyy maakaasumarkkinalain 13 eriyttämisen säännöksiin 63 §:n aiheuttamisperiaatteen mukaisen kohdistamisen kautta. Mitään kustannuseriä ei näin ollen voida kategorisesti sulkea pois neutralointimaksujen pohjana olevista kustannuksista, mikäli nämä kustannukset aiheutuvat toiminnasta.

Energiavirasto toteaa, että neutralointimaksujen periminen kaikilta tasevastaavilta on perusteltua, koska jokainen tasevastaava aiheuttaa tasehallinnan kustannuksia. Lisäksi neutralointimaksujen periminen on tasehallinnan verkkosäännön 30 artiklan 3 kohdan mukaan asehallinnan neutralointimaksun on oltava oikeassa suhteessa siihen, miten paljon verkonkäyttäjät käyttävät kyseisiä syöttö- tai ottokohtia tai siirtoverkkoa. Tässä suhteessa tasehallinnan neutralointimaksut jaetaan kaikkien taseryhmistään vastaavien tasevastaavien kesken siinä suhteessa, kuin tasevastaavien tasehallintasalkut sisältävät ottoja virtuaalisessa kauppapaikassa, ottovyöhykkeellä ja Balticconnectorin ottopisteessä. Tasehallinnan verkkosäännön 30 artiklan mukainen asianomainen viittaa tässä suhteessa tasevastaavaan.

Gasgrid on todennut Energiavirastolle antamassa selvityksessä, että tasehallinnan verkkosäännössä esitettyjä periaatteita mukailien neutralointimaksut jaetaan tasevastaavien kesken siinä suhteessa, miten paljon kunkin tasevastaavan tasehallintasalkuissa on käytetty määriteltäviä ottokohtia ko. kaasukuukauden aikana riippumatta siitä, mihin suuntaan ja kuinka paljon kyseisillä tasevastaavilla on ollut tasepoikkeamia. Esimerkiksi silloin, jos joukko tasevastaavia on ollut systemaattisesti lyhyinä ja järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on perinyt näiltä tasepoikkeamamaksuja ja ostanut kaasua markkinoilta järjestelmän tasapainottamiseksi, järjestelmävastaavalle syntynyt tuotto hyvitetään neutralointimaksuina kaikkein tasevastaavien kesken. Jos hyvitykset kohdistettaisiin vain niihin tasevastaaviin, jotka ovat olleet lyhyinä, tasepoikkeamamaksujen ohjausvaikutus lievenisi ja seurauksena voisi olla, ettei tasevastaavilla olisi jatkossa kannustinta huolehtia taseistaan. Samalla ne tasevastaavat, jotka pysyivät taseissaan tai joiden poikkeama oli positiivinen, osallistuivat järjestelmän tasapainottamiseen ja ovat siksi oikeutettuja samaan hyvitykseen kuin ne tasevastaavat, jotka aiheuttivat tuoton kertymisen. Tämän lisäksi tasehallintatoimintoihin liittyy kiinteitä kuluja, jotka osaltaan koskevat kaikkia tasevastaavia.

Helen on todennut lausunnossaan, että esitettyssä tasehallinnan kuukausittaisten neutralointimaksujen mallissa lisälaskutus tai sen palautus ei kohdistu pelkästään tasepoikkeamaa aiheuttaneisiin tasevastaaviin vaan tasaisesti kaikkiin tasevastaaviin ottojen määrän suhteessa. Tasehallinnan neutralointimaksuihin liittyvien maksujen laskutus/palautus on esitetty tapahtuvaksi kvartaaleittain (jatkossa tarkastelujakso).

Esitetyn tasehallinnan kuukausittaisten neutralointimaksujen mallin osalta Helen esitti, että järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ei myönnetä takautuvaa neutralointimaksujen lisälaskutusoikeutta kollektiivisesti kaikilta tasevastaavilta, mutta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on velvollinen palauttamaan tarkastelujakson aikana (kvartaaleittain/puolivuosittain) nettona liikaa perimänsä tasehallinnan neutralointimaksut tasevastaaville esityksen mukaisesti ottojen määrän suhteessa.

Helenin tasevastuulle kuuluvan taseryhmän tehokkaan toiminnan näkökulmasta esitettyihin tasehallinnan neutralointimaksuihin liittyvä edestakainen rahaliikenne TSO:n ja tasevastaavan välillä (laskutus/palautus) on joka tapauksessa haasteellista. Kaikki jälkikäteen tehtävät, taseryhmän tasehallintaan liittyvät lisälaskutukset/maksupalautukset aiheuttavat taseryhmän sisäisen, uuden taselaskennan/kustannusallokoinnin myötä merkittävää lisätyötä. Tästä syystä mahdollinen liikaa perityn tasehallinnan neutralointimaksun (netto)palautusmalli tulee Helenin mukaan

24.7.2020

olla mahdollisimman yksinkertainen (ottojen määrän suhteessa) ja tarkastelujakso riittävän pitkä (kvartaali tai puolivuosi). Pitkä tarkastelujakso mahdollistaa myös järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarkentaa/tehostaa omia tasehallintatoimenpiteitään, mikäli edellä esitetyssä neutralointimaksumallissa siirtoverkonhaltijalle olisi kertymässä tasehallintakustannuksia ilman lisälaskutusoikeutta.

Scener Oy on esittänyt, että siirtoverkonhaltija voisi laskuttaa kuukauden välein, nyt ehdotetun kolme kuukauden laskutusvälin sijaan. Scenerin mukaan Virossa ja Latviassa käytetään myös tiheämpää laskutusväliä, joten siltäkin kannalta se olisi yhdenmukaisempaa, mikäli myös Suomen siirtoverkonhaltija laskuttaisi kuukauden välein.

Energiavirasto toteaa, että neutralointimaksujen laskutusvälistä ei ole säädetty asetuksessa kaasunsiirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta. Tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan 4 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava asiaankuuluvat tiedot, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettuja, yhteenlaskettuja maksuja ja yhteenlaskettuja tasehallinnan neutralointimaksuja, vähintään yhtä usein kuin verkonkäyttäjille lähetetään näitä maksuja koskevat laskut, ja ainakin kerran kuukaudessa. Tietojenjulkaisulle minimi julkaisuväli on siis asetuksen mukaan kuukausi. Lausunnoissa laskutusvälin pituuden osalta on esitetty osittain ristiriitaisia kantoja. Energiavirasto katsoo katsoa, että 3 kuukauden välein tapahtuva laskutus toteuttaa Helen Oy:n lausunnossa esille nostettua kantaa pitkästä kvartaaleittain tai puolivuositain tapahtuvasta tarkastelujaksosta. Tämä tukee myös toiminnan kustannustehokkuutta pienempinä laskutuskustannuksina. Scener Oy:n esittämä tiheä, kuukauden pituinen laskutusväli kasvattaisi toiminnan laskutuskustannuksia sekä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle että potentiaalisesti myös tasevastaavalle, joka hallinnoi taseryhmäänsä.

Edellä todetun johdosta, Energiavirasto katsoo, että Gasgridin ehdottamat neutraaliuden periaatteet ja maksut täyttävät tasehallinnan verkkosäännössä asetetut velvoitteet.

Luottokelpoisuusvaatimukset

Gasgridin toimittamissa uusissa ehdoissa on pieni muokkaus luottokelpoisuusvaatimukseen, sillä siihen on lisätty vakuuden arvon vaatimukseen se, että sen on katettava myös kunakin hetkenä avoimena olevat tasehallinnan neutralointimaksut ja tasevastaavalta laskuttamatta olevat neutralointimaksut sisältäen 10 % varmuusmarginaalin. Gasgrid on lisäksi lisäksi ehdoissa selventänyt, että arvioidut laskuttamatta olevat tasepoikkeamamaksut ja tasehallinnan neutralointimaksut tulevat näkyviin tasevastaavalle järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on laskenut näille arviot, mutta ei ole vielä lähettänyt laskuja tasevastaavalle. Muilta osin luottokelpoisuusvaatimukseen ei ole ehdotettu muutoksia Gasgridin toimesta.

Scener Oy on todennut, vakuuden voisi hoitaa esim. TSO:n pankkitilin kautta, sillä nykyinen vakuusjärjestelmä on joustamaton eikä TSO:n käyttämä järjestelmä pysty tarpeeksi nopeasti reagoimaan siihen, jos vakuutta voi alentaa tai nostaa tilanteesta riippuen.

24.7.2020

Maakaasuverkkoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluita voidaan tarvittaessa tarjota, edellyttäen, että verkkokäyttäjät antavat asianmukaiset takeet tällaisten käyttäjien luottokelpoisuudesta. Kyseiset takeet eivät saa muodostaa aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle, ja niiden on oltava syrjimättömiä, avoimia ja oikeasuhtaisia.

Maakaasumarkkinalain 13 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan ilmeisestirajoittavia ehtoja.

Tasehallinnan verkkosäännön 31 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijalla on oikeus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ja asettaa verkkokäyttäjille asianmukaiset sopimusperusteiset vaatimukset, rahavakuudet mukaan luettuina, vähentääkseen 29 ja 30 artiklassa tarkoitettuihin, eräänntyviin maksuihin liittyvää maksukyvyttömyysriskiään. Tasehallinnan verkkosäännön 31 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusperusteisissa vaatimuksissa on noudatettava avoimen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, niiden on oltava oikeasuhteisia tarkoitukseensa nähden, ja ne on määriteltävä 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa menetelmissä.

Energiavirasto on arvioinut vaadittua vakuuden määrää kansallisen ja EU-lainsäädännön näkökulmasta ja toteaa, että ehto täyttää lain asettamat vaatimukset oikeasuhtaisuudesta, tasapuolisuudesta sekä syrjimättömyydestä, sillä vaadittava vakuus on suhteessa tasevastaavan avoimna tai laskuttamatta oleviin tasepoikkeamamaksuihin ja neutralointimaksuihin. Näin ollen vakuusvaatimus on suhteellisesti sama kaikille tasevastaaville ja kohtelee eri kokoisia toimijoita tasapuolisesti. Energiavirasto katsoo, että tasehallintaehdoissa esitetyt luottokelpoisuusvaatimukset noudattavat avoimen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

Edellä mainituin perustein Energiavirasto katsoo, että järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijalle asetettava vakuuden määrä ei muodosta aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle eikä ole tarpeettoman suuri. Energiavirasto pitää asetettua vakuuden määrää perusteltuna.

Energiavirasto toteaa Scener Oy:n esille nostaman järjestelmän joustamattomuutta ja vakuuden asettamistapaa koskevan kysymyksen osalta, että vakuuden asettamistapa on sopimusasia, joten se ei kuulu vahvistettavana oleviin tasehallinnan ehtoihin eikä Energiavirasto toimivaltansa osalta ota kantaa siihen.

Johtopäätökset

Energiavirasto on arvioinut Gasgridin esille tuomaa muutostarvetta vahvistettuihin tasehallinnan ehtoihin ja pitää järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan perusteluja tasehallinnan ehtojen muuttamiseksi hyväksyttävinä.

Energiavirasto katsoo, että Gasgridin ehdotus muuttaa jo vahvistettuja ehtoja ovat tarpeeksi painavia, sillä tasepoikkeamamaksujen on kannustettava tasevastaavia pysymään mahdollisimman hyvin taseessa, jotta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarvitsisi tehdä mahdollisimman vähän tasehallintatoimenpiteitä. Energiavirasto katsoo, että koko järjestelmän kannalta on parempi, mikäli kaikki markkinatoimijat pyrkivät lähtökohtaisesti pysymään taseessa. Tällöin se toteuttaa myös tasehallinnan verkkosäännön vaatimuksia tasehallintamallille. Energiavirasto

24.7.2020

toteaa myös, että vahvistettavien ehtojen muokkaaminen alkuvuodesta saatujen kokemusten perusteella sellaisiksi, että se hyödyttää lopulta koko markkinaa, on perusteltua.

Energiavirasto katsoo, että siirtoverkonhaltijan ehdotus neutraaliuden periaatteiden lisäämisestä tasehallinnan ehtoihin on perusteltua tasehallinnan verkkosäännön 29 artiklan nojalla. Energiavirasto katsoo, että vahvistettavaksi toimitetut muutokset tasehallinnan ehdot ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä ja noudattavat maakaasumarkkinalain, maakaasuverkoasetuksen ja tasehallinnan verkkosäännön artikloissa esitettyjä säännöksiä.

Päätöksen voimassaolo

Gasgrid on esittänyt, että päätöksen voimassaolo alkaisi 1.9.2020, jotta Gasgridillä ja markkinatoimijoilla olisi tarpeeksi aikaa tehdä tarpeelliset toimet ja tiedottaa toimijoille. Energiavirasto katsoo, että Gasgridin esittämä ehdotus on perusteltua ja hyväksyy sen, että ehdot tulevat voimaan 1.9.2020.

Valvontalain 10 §:n nojalla annettu vahvistuspäätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan. Energiavirasto katsoo, että Gasgridin ehdottamat muutokset tasehallinnan ehtoihin voidaan vahvistaa toistaiseksi, sillä ei ole esitetty perustetta, miksi ehdot olisivat voimassa vain määräajan.

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Gasgrid Finland Oy:n noudatettavaksi 1.9.2020 alkaen tämän päätöksen liitteenä olevat tasehallinnan ehdot.

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhaku huolimatta.

Sovelletut säännökset

Maakaasumarkkinalaki (587/2017), 13 §, 29 §, ja 31 §

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013), 10 § ja 12 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta, 14 ja 21 artiklat

Komission asetus (EU) 312/2014 kaasun siirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 30 ja 31 artiklat

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

24.7.2020

1346/533/2020

Lisätietoja

Lisätietoja tästä päätöksestä antaa asiantuntija Buket Yüksel, buket.yuksel@energiavirasto.fi, puh. 029 050 150.

Liitteet Valitusosoitus Gasgrid Finland Oy:lle
Tasehallinnan ehdot

Jakelu Gasgrid Finland Oy

Tiedoksi Työ- ja elinkeinoministeriö

Valitusosoitus

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on Markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2.050 euroa. Tuomioistuinnak-sulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ai-noastaan, jos valitusviranomaisen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Markkinaoikeudelle, jonka osoite on:

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

Faksi: 029 56 43300

Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Tasehallinnan ehdot

Versio 3

Sisällysluettelo

1	TASEHALLINNAN EHDOT	3
2	MÄÄRITELMÄT	3
3	SUOMEN KAASUJÄRJESTELMÄN TASEHALLINTA.....	4
4	LUOTTOKELPOISUUSVAATIMUKSET	4
5	TASEPOIKKEAMAMAKSUJEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	4
5.1	Tasepoikkeamamaksun hinta.....	5
5.1.1	Tasepoikkeamamaksun hinnan määräytymisperusteet.....	5
5.1.2	Mukautetun neutraalin kaasunhinnan määrittäminen	7
6	TASEHALLINNAN NEUTRALOINTIMAKSUT	7
7	LASKUTUS.....	8
8	VAHINKOJEN KORVAAMINEN.....	8

1 Tasehallinnan ehdot

Näitä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Tasehallinnan ehtoja sovelletaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja tasevastaavan shipperin tai traderin (jäljempänä 'tasevastaava'), väliseen tasehallintapalveluun ja ne ovat kiinteä osa shipperin tai traderin ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan välistä Shipperin ja traderin puitesopimusta.

2 Määritelmät

Tasehallinnan ehdoissa sovelletaan kulloinkin voimassa olevan sääntökäsikirjan määritelmiä kuten viitattu valtioneuvoston asetuksessa maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019 muutoksineen). Tämän lisäksi Tasehallinnan ehdoissa sovelletaan alla olevia määritelmiä.

Marginaalihinta tarkoittaa joko myynnin tai oston marginaalihintaa, joka lasketaan seuraavasti:

- a) myynnin marginaalihinta on seuraavista kahdesta hinnasta pienempi:
  - i) kaikkien sellaisten kaasutoimituspäivää koskevien myyntien pienin hinta, jotka käydään omistuksen kohteena olevilla tuotteilla ja joihin siirtoverkonhaltija osallistuu; tai
  - ii) kyseiselle kaasutoimituspäivälle laskettu kaasun painotettu keskihinta (neutraali kaasunhinta) miinus mukautusaskel;
- b) oston marginaalihinta on seuraavista kahdesta hinnasta suurempi:
  - i) kaikkien sellaisten kaasutoimituspäivää koskevien ostojen suurin hinta, jotka käydään omistuksen kohteena olevilla tuotteilla ja joihin siirtoverkonhaltija osallistuu; tai
  - ii) kyseiselle kaasutoimituspäivälle laskettu kaasun painotettu keskihinta (neutraali kaasunhinta) plus mukautusaskel.

Mukautusaskel tarkoittaa prosenttimäärää, jolla neutraalia kaasunhintaa mukautetaan ylös- tai alaspäin.

Neutraali kaasunhinta on kaasupörssin toteutuneiden kauppojen määrällä painotettu keskihinta, jossa huomioidaan kaikki päivä- ja päivänsisäisillä tuotteilla solmitut kaupat. Tätä kaasupörssin hintaa käytetään oston ja myynnin marginaalihintojen määrittämisessä. Jos kaasupörssin painotettua keskihintaa ei pystytä määrittämään, käytetään neutraalina kaasunhintana järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kilpailuttamien tasehallintapalvelusopimusten päiväkohtaista hintaa. Kaasupörssi, jossa siirtoverkonhaltija käy kauppaa marginaalihintojen määrittämiseksi, on UAB GET Baltic.

Tasehallinnan neutralointimaksu tarkoittaa maksua, jonka suuruus on niiden määrien erotus, jotka on maksettu tai maksettava siirtoverkonhaltijalle sen suorittamista tasehallintatoiminnoista ja jotka siirtoverkonhaltija on maksanut tai sen on maksettava näistä toiminnoistaan ja jotka on maksettava asianomaisille tasevastaaville tai kannettava näiltä.

Tasepoikkeamamaksu tarkoittaa rahamäärää, jonka tasevastaava maksaa tai saa päiväkohtaisesta tasepoikkeamamäärästään.

3 Suomen kaasujärjestelmän tasehallinta

Tasevastaavan taseryhmän shippereiden ja tradereiden on toimitettava Suomen kaasujärjestelmään jokaisena kaasutoimituspäivänä Imatran, Balticconnectorin, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoista syötettävän kaasun ja biokaasun syöttöasteissa sekä syöttönä virtuaalisessa kauppapaikassa tai kaasupörssin välittämänä yhteenlaskettu päiväkohtainen kaasumäärä, joka vastaa sitä yhteenlaskettua kaasumäärää, jonka taseryhmän shipperit ja traderit ovat ottaneet järjestelmästä ottovyöhykkeellä, ottona virtuaalisessa kauppapaikassa tai kaasupörssin välittämänä ja Balticconnectorin ottopisteessä samana kaasutoimituspäivänä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa Suomen maakaasujärjestelmän tasehallinnasta ja järjestelmäpalveluista kokonaisuutena sekä tasevastaavan tasepoikkeamien neutraloinnista jokaisen kaasutoimituspäivän lopussa. Shipperillä tai traderilla on oltava voimassa oleva Shipperin ja traderin puitesopimus toimiakseen tasevastaavana.

4 Luottokelpoisuusvaatimukset

Tasevastaavan on asetettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vakuus, jonka arvo kattaa tasevastaavan kunakin ajanhetkenä avoimena olevat laskut tasepoikkeamamaksuista, tasehallinnan neutralointimaksuista ja arvioidut tasevastaavalta laskuttamatta olevat tasepoikkeamamaksut ja tasehallinnan neutralointimaksut sisältäen 10 % varmuusmarginaalin tasepoikkeamamaksujen ja tasehallinnan neutralointimaksujen kuukausivaihtelulle.

Arvioidut laskuttamatta olevat tasepoikkeamamaksut ja tasehallinnan neutralointimaksut tulevat näkyviin tasevastaavalle järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on laskenut näille arviot, mutta ei ole vielä lähettänyt laskuja tasevastaavalle.

5 Tasepoikkeamamaksujen määräytyminen

Tasevastaavan on suoritettava maksu järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tai tällä on oikeus saada hyvitys järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta taseryhmänsä päiväkohtaisesta tasepoikkeamasta jokaiselta kaasutoimituspäivältä taseryhmän tasepoikkeaman suunnasta (positiivinen/negatiivinen) riippuen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija laskee kaasutoimituspäivän tasepoikkeaman kullekin taseryhmälle seuraavasti:

$$\text{Tasepoikkeama} = \text{syötöt} - \text{otot}$$

Taseryhmän päiväkohtaiset tasepoikkeamamaksut lasketaan kertomalla taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama sovellettavalla tasepoikkeamamaksun hinnalla. Päiväkohtainen tasepoikkeama perustuu lopullisen taseselvityksen tuloksiin.

Päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun suunta määräytyy seuraavasti:

- a) mikäli taseryhmän kaasutoimituspäivän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen, tasevastaavan katsotaan myyneen tasepoikkeamaa vastaavan määrän kaasua järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja sillä on siten oikeus saada järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta hyvitys päiväkohtaisesta tasepoikkeamasta; sekä
- b) mikäli taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen, tasevastaavan katsotaan ostaneen tasepoikkeamaa vastaavan määrän kaasua järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta ja tasevastaavan tulee siten suorittaa järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle maksu.

5.1 Tasepoikkeamamaksun hinta

Päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun on vastattava kustannuksia, ja siinä on otettava huomioon mahdolliset siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimiin liittyvät hinnat sekä mukautusaskel.

Sovellettava hinta määritetään päiväkohtaiselle tasepoikkeamamaksulle seuraavasti:

- a) myynnin marginaalihinta, jos päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on positiivinen (eli verkonkäyttäjä on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän syöttöjä kuin ottoja); tai
- b) oston marginaalihinta, jos päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on negatiivinen (eli verkonkäyttäjä on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän ottoja kuin syöttöjä).

5.1.1 Tasepoikkeamamaksun hinnan määräytymisperusteet

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää tasevastaaville järjestelmän ennustettua tasepoikkeaman tilaa portaalissa jokaisen kaasutoimituspäivän aikana tunneittain. Kun järjestelmän ennustetun tasepoikkeaman tila on vihreä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei käy kauppaa kaasupörssissä tai tee päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla. Jos järjestelmän ennustetun tasepoikkeaman tila on keltainen, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä ja tehdä päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole käynyt kaasupörssissä kauppaa tai tehnyt päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksia kaasutoimituspäivän aikana, taseryhmän päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun hinta on mukautettu neutraali kaasuhinta (ks. kuva liitteessä 1).

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käy kauppaa kaasupörssissä tai tekee päivänsisäisiä tilauksia tasehallintapalvelusopimuksilla kaasupäivän aikana, taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeamamaksun hinta määräytyy joko (ks. kuva liitteessä 2):

- a) määrillä painotettu keskiarvo järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kaupankäynnissä toteutuneesta päivänsisäisen tuotteen osto- tai myyntihinnasta kaasupörssissä,
- b) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tekemästä päivänsisäisen tilauksen hinnasta (osto- ja/tai myyntihinta) tasehallintapalvelusopimuksen kautta tai
- c) mukautetusta neutraalista kaasunhinnasta.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli positiivinen silloin, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tai teki päivänsisäisen tilauksen tasehallintapalvelusopimusten kautta tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmän tasepoikkeamamaksulle käytetään edellä esitetyistä hinnoista alinta.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli negatiivinen, kun järjestelmävastaava kävi kauppaa kaasupörssissä tai teki päivänsisäisen tilauksen tasehallintapalvelusopimuksen kautta tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmän tasepoikkeamamaksun hintana käytetään edellä esitetyistä hinnoista korkeinta.

Jos järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli saman kaasuvuorokauden aikana sekä positiivinen että negatiivinen, ja järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tai teki päivänsisäisen tilauksen tasehallintapalvelusopimuksen kautta kaasutoimituspäivän aikana tasapainottaakseen järjestelmää, tasepoikkeamamaksun hintana käytetään edellä esitetyistä hinnoista alinta silloin, kun taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen. Vastaavasti tasepoikkeamamaksun hintana käytetään edellä esitetyistä hinnoista korkeinta silloin kun taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli negatiivinen silloin, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tai teki päivänsisäisen tilauksen tasehallintapalvelusopimuksen kautta tasapainottaakseen järjestelmää, tasepoikkeamamaksun hinta on mukautettu neutraali kaasunhinta. Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli positiivinen, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tai teki päivänsisäisen tilauksen tasehallintapalvelusopimuksen kautta tasapainottaakseen järjestelmää, tasepoikkeamamaksun hinta on mukautettu neutraali kaasunhinta.

Toimivaltaisen viranomaisen julistettua jonkin kaasun toimitusvarmuusasetuksen kriisitason olevan voimassa, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamana määrätä tasekaasun hinnoittelusta muulla tavalla.

5.1.2 Mukautetun neutraalin kaasunhinnan määrittäminen

Jos tasevastaavan päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on positiivinen eli tasevastaava on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän syöttöjä kuin ottoja, kyseisenä kaasutoimituspäivänä sovellettava mukautettu neutraali kaasunhinta on neutraali kaasunhinta vähennettynä mukautusaskeleella kerrotulla neutraalilla kaasunhinnalla.

Jos tasevastaavan päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä on negatiivinen eli tasevastaava on tehnyt kyseiseksi kaasutoimituspäiväksi enemmän ottoja kuin syöttöjä, kyseisenä kaasutoimituspäivänä sovellettava mukautettu neutraali kaasunhinta on neutraali kaasunhinta lisättynä mukautusaskeleella kerrotulla neutraalilla kaasunhinnalla.

Tasehallinnan ehdoissa sovellettava mukautusaskel on 10 %.

6 Tasehallinnan neutralointimaksut

Siirtoverkonhaltijalle ei saa koitua voittoa tai tappiota siitä, että se suorittaa tai vastaanottaa päiväkohtaisia tasepoikkeamamaksuja, päivänsisäisiä maksuja, tasehallintatoimiin liittyviä maksuja ja muita maksuja, jotka liittyvät sen tasehallintatoimintoihin. Siirtoverkonhaltijan on siirrettävä neutralointimaksujen avulla tasevastaaville:

- a) kaikki kustannukset ja tulot, jotka aiheutuvat päiväkohtaisista tasepoikkeamamaksuista ja päivänsisäisistä maksuista;
- b) kaikki kustannukset ja tulot, jotka aiheutuvat toteutetuista tasehallintatoimista; sekä
- c) kaikki muut kustannukset ja tulot, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijan toteuttamiin tasehallintatoimintoihin.

Jokaisen tasevastaavan on maksettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tai järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on hyvitetävä tasevastaavalle tasehallinnan neutralointimaksut jokaiselta kaasukuukaudelta.

Tasehallinnan kaasukuukausikohtaisessa neutralointimaksussa huomioidaan maksukomponentteina seuraavat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tuotot ja kulut ko. kaasukuukauden aikana:

- maksetut ja hyvitetyt tasepoikkeamamaksut,
- toteutettuihin tasehallintatoimenpiteisiin liittyvät kulut ja tuotot,
- voimassa olleisiin tasehallintapalvelusopimuksiin liittyvät kustannukset,
- tasehallintatoimintoihin liittyvät kehitys-, investointi- ja ylläpitokulut,
- tasehallintatoimintoihin liittyvät henkilöstökustannukset ja
- tasehallintatoimintoihin liittyvät rahoituskulut.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee yhteenlasketut summat edellä esitetyistä tiedoista verkkosivullaan kerran kuukaudessa.

Kaasukuukausikohtaisen neutralointimaksun hinta määritetään kunkin kaasukuukauden jälkeen. Neutralointimaksun hinta [EUR/MWh] määräytyy yllä esitetyistä yhteenlasketuista tuotoista vähennettynä yhteenlasketuilla kuluilla ja jakamalla tulos kaikkien tasevastaavien yhteenlaskettujen ottojen määrällä ko. kaasukuukauden aikana. Ottoina huomioidaan tasevastaavien tasehallintasalkkuihin sisältyvät otot ottovyöhykkeellä, virtuaalisessa kauppapaikassa sekä Balticconnectorissa.

Tasevastaavan kuukausikohtainen neutralointimaksu [EUR/kaasukuukausi] määräytyy kertomalla tasevastaavan tasehallintasalkkuun sisältyvien yhteenlaskettujen ottojen määrä kaasukuukauden aikana (sis. ottovyöhyke, virtuaalinen kauppapaikka ja Balticconnector) ko. kaasukuukauteen sovellettavan neutralointimaksun hinnalla.

Jos neutralointimaksu on positiivinen, tasevastaava maksaa järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle neutralointimaksun. Jos neutralointimaksu on negatiivinen, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hyvittää tasevastaavalle neutralointimaksun.

7 Laskutus

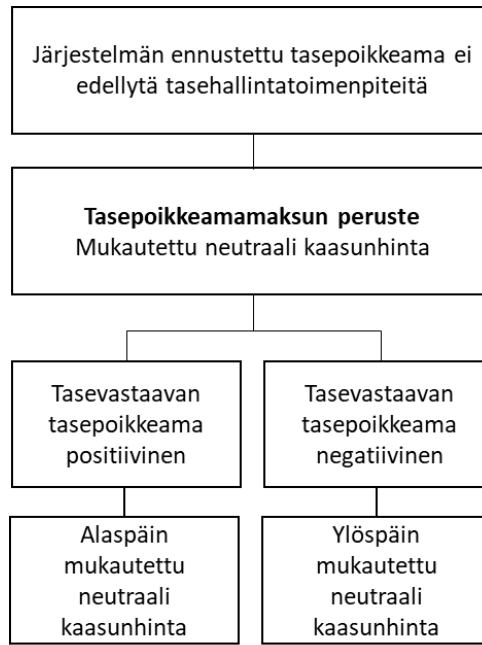
Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintapalveluihin liittyvien maksujen laskutuskausi on kaasukuukausi. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallinnan neutralointimaksuihin liittyvien maksujen laskutuskausi on kolme kaasukuukautta.

8 Vahinkojen korvaaminen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut Tasehallinnan ehtojen piiriin kuuluvasta suorituksesta, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai tämän toimeksiannosta toimivan osapuolen tuottamuksesta, jota ei voida pitää vähäisenä. Tasevastaava ei ole vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut Tasehallinnan ehtojen piiriin kuuluvasta suorituksesta, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen tasevastaavan tai tämän toimeksiannosta toimivan osapuolen tuottamuksesta, jota ei voida pitää vähäisenä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja tasevastaava eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista kuten esimerkiksi saamatta jääneestä voitosta tai kolmannelle osapuolelle maksamista vahingonkorvauksista eikä muistakaan seurannaisvahingoista, ellei vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella taikka salassapitovelvoitteen rikkomisella.

Liite 1. Havainnekuva tasepoikkeamamaksun hinnan määräytymisestä, kun järjestelmän ennustettu tasepoikkeama ei edellytä järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta tasehallintatoimenpiteitä

Liite 2. Havainnekuva tasepoikkeamamaksun hinnan määräytymisestä, kun järjestelmän ennustettu tasepoikkeama edellyttää järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta tasehallintatoimenpiteitä

